

OBLIKE PROSTOVOLJSTVA V OBČINI KOMENDA

POMEN PROSTOVOLJSTVA

Prostovoljstvo je zdravilo za različne potrebe v skupnosti. Usposablja nas, da namesto nerganja »manjka nam to in to«, pokažemo moči sodelovanja in solidarnosti. Namesto, da čakamo, da bi drugi kaj naredili za nas, izkoriščamo čas za to, da mi storimo kaj za druge. Prostovoljstvo nas usposablja za to, da znamo sprejeti in dajati pomoč. Saj nihče ni tako velik, da ne bi potreboval pomoči in nihče ni tako majhen, da je ne bi mogel nuditi.

Štefan Petkovšek
predsednik uprave UPPG

PROSTOVOLJSTVO V USTANOVİ PETRA PAVLA GLAVARJA

Ustanova Petra Pavla Glavarja sledi Glavarjevemu zgledu in pri tem s svojimi programi povezuje različne generacije. V današnjem času želi razvijati prostovoljstvo, saj menimo, da prav prostovoljstvo prispeva k solidarnosti, sodelovanju in sočutju generacij. Prostovoljstvo je temeljni gradnik nadstandardne kakovosti življenja v skupnosti.

Štipendisti se zato pod vodstvom mentorjev vračajo nazaj v skupnost kot prostovoljci v Mravljšču, nudijo učno pomoč in vodijo skavte. Odrasli prostovoljci Ustanove delajo v programu razdeljevanja živil socialno prikrajšanim družinam. Dijakinjam in dijakom omogočamo, da si z opravljanjem prostovoljstva zagotovijo opravljene obvezne izbirne vsebine v šoli. Pripravljamo odmevne kulturne dogodke za domačo in širšo publiko.

Pridružite se nam lahko kot stalni, občasni prostovoljec, kot prostovoljec v projektnih ali študijskih skupinah. Pišite nam na info@uppg.si.

Oblike prostovoljstva v Občini Komenda

Lara Cvek

Povzetek

Prostovoljstvo se je razvijalo skupaj s spreminjanjem človeške solidarnosti in specifičnimi družbenimi, ekonomskimi in naravnimi razmerami skozi zgodovino. V Občini Komendi so se skozi čas pojavljale različne oblike prostovoljstva, kot so obnova cerkve, gradnja Glavarjeve knjižnice, gradnja šole, delovanje Prostovoljnih gasilskih društev, Redečega križa in UPPG. Ljudje so v teh akcijah in društvih prostovoljno prispevali svoj trud, znanje in denar, kar je privedlo do uspešnih projektov, ki so bili ključni za kulturno in družbeno zgodovino kraja.

S predružačenjem človeške solidarnosti je svoj razvoj doživelo tudi prostovoljstvo - od starejših časov, ko so se začele pojavljati organizacije za medsebojno pomoč, pa vse do danes, ko je v ospredje čedalje bolj stopilo virtualno prostovoljstvo. V posameznih obdobjih so oblike in specifikacije prostovoljstva določale družbene, ekonomske in naravne razmere, ki so zaznamovale posamezno obdobje, saj se je prostovoljstvo formiralo kot odgovor na njih.

Tudi v občini Komendi najdemo skozi čas različne oblike prostovoljstva. Mnoge ta pregled ne vključuje. Med njimi je prav gotovo najprej potrebno omeniti obnovo župnijske cerkve sv. Petra, ki jo je leta 1895 na veliko noč prizadejal potres. Že istega leta jeseni so občani začeli pripravljati potreben material, kot je zgovorno napisano v oznanili knjigi z dne 13. oktobra 1895: ... »Farani! Sedaj moramo pričeti pripravljati material za popravo farne cerkve. Upam, da se boste dela čvrsto in radi poprijeli, ne kakor bi tlako delali, ampak za čast božjo. Bog vam bo vaš trud o svojem času obilno povrnil.« Poleg odraslih moških in žensk so pomagali tudi otroci, ki so izpolnjevali svojo dolžnost zlasti pri podajanju strešne opeke. Z vneto požrtvovalnostjo so skupaj dogradili novi povečani prezbitერიj z dvema zakristijama in kori, z novim obokom iz železobetona in oba prizidka ob stolpu za utrditev stolpa.

Ogromno prostovoljnega dela in truda je bilo vloženo tudi v gradnjo Glavarjevega beneficiata s knjižnico, ki je še danes neprecenljivega pomena za našo kulturno zgodovino. Glavar je za ustanovitev tega svojega beneficija pripravil glavnico 3200 forintov in jih naložil pri takratni deželni vladi v Ljubljani. Skrbno je pripravljala ves potreben material in prispeval k večini stroškov. Ravno tako so pri gradnji navdušeno pomagali ljudje: pripeljali so potreben material, odvažali pa odvečno izkopano zemljo. Glavar pa je skrbno pisal delovni dnevnik, v katerega je zabeležil vsak dan, koliko je bilo gratis delavcev in iz katerega naselja, koliko je bilo plačanih delavcev, pripeljanega materiala itd. S tem je skušal doseči, da bi se vsak bodoči beneficiat hvaležno spominjal teh požrtvovalnih ljudi, ki so bili naklonjeni Glavarju kot svojemu duhovnemu očetu.

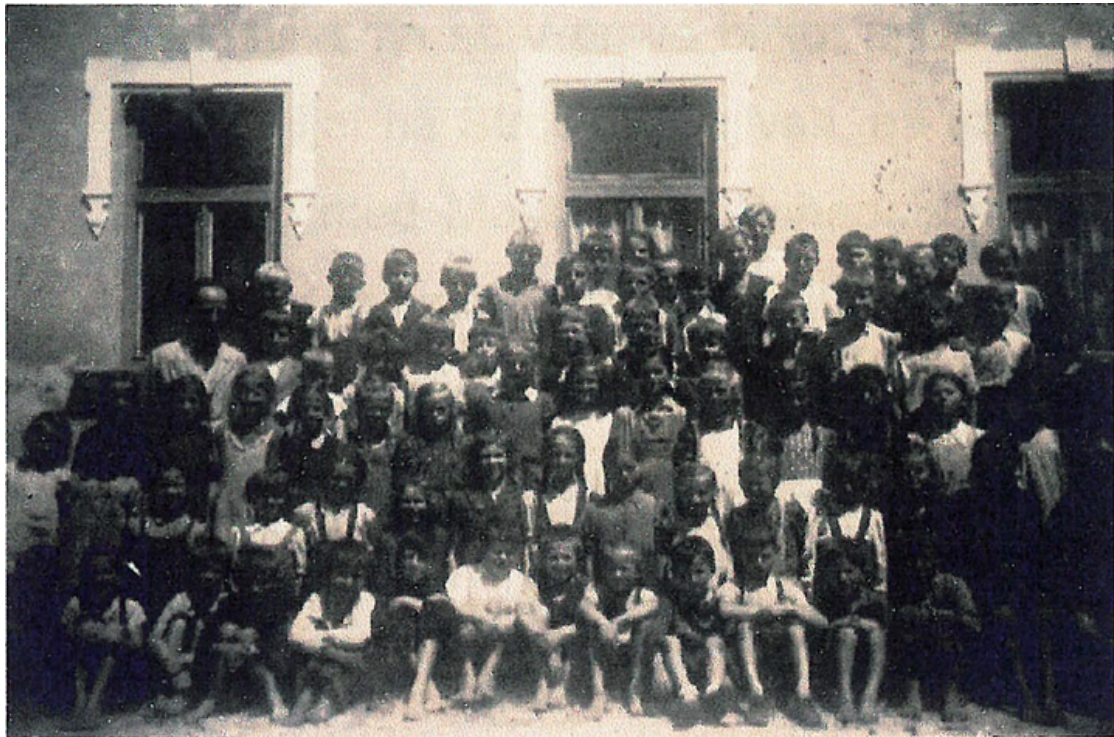

Cerkev sv. Petra v Komendi,
Skica: Dušan Vinkovič,
Vir: Ciraj M. et al., 2006, str. 83

Glavarjev beneficiat, Foto: Arhiv UPPG

V Mostah blizu hiše »Šenzelnovega Johana« so leta 1946 začeli pripravljati zemljišče za temelje novega šolskega poslopja. Krajanje so pri delu navdušeno pomagali. Terezija Gašperlin se takole spominja gradnje šole v Mostah: »Vsaka hiša je morala prispevati določeno število delovnih ur in tudi denarja. Dogovorjeno je bilo, da smo prišli enkrat eni, drugič spet drugi. S seboj smo prinesli orodje.« V odmevni akciji zbiranja poljskih pridelkov v šolskem letu 1976/77 so starši kmetje jeseni pripeljali v šolo poljske pridelke, takrat imenovana »mlečna« kuhinja pa jih je uporabila za pripravo malic in enolončnic. Pričeli so akcijo »Učbeniki zastonj«. Starši in učenci so šoli podarili vse učbenike, sami pa so prispevali četrtno vrednosti novih učbenikov. S tem prispevkom je šola kupovala nove učbenike.

1. in 2. razred šole v Mostah pred hišo pri Kepčevih, ki so jo uporabljali za šolski pouk (28. 6. 1946),
Vir: fotodokumentacija Helene Žerovnik v Razpotnik, Š. (2005), str. 56

Prostovoljno gasilsko društvo Komenda je najstarejše gasilsko društvo v občini Komenda. K njegovi ustanovitvi je prispevala pobuda tedanjega kaplovaškega župana Janeza Grintala, ki je leta 1889 prosil deželni odbor v Ljubljani za denarno podporo iz posebnega sklada za gasilce, gasilska društva in njihove potrebe, da bi lahko kupili črpalko za gašenje požarov. Dodatni denar zanj so zbrali tudi s prostovoljnimi prispevki v občinah Kapla vas, Mlaka, Klanec in Nasovče, iz novih nakazil iz ljubljanskega sklada za pomoč gasilskim društvom in iz drugih virov.

Grb PGD Komenda,
Vir: splet, FB PGD Komenda

Začetki organiziranega delovanja organizacije **Rdečega križa** na območju sedanje občine Komenda segajo v pomlad 1947. V začetku so vse tri krajevne organizacije RK – komendska, kriška in moščanska delovale skupaj, pozneje pa so se razdelile in delale vsaka na območju svoje krajevne skupnosti. Zavest o pripadnosti tej organizaciji je bila zelo močna, kar se je še posebej pokazalo pri množičnih skupnih akcijah. Le-te so bile na primer krvodajalstvo, zbiranje oblačil, obutve, posteljnine in živil ter pomoč ljudem ob poplavam. Aktivisti RK so tudi pomagali zidati kulturni dom v Komendi in šolo v Mostah.

Leta 1999 je bila ustanovljena **Ustanova Petra Pavla Glavarja**, s čimer se je realizirala ideja o ustanovi, ki bi v Komendi nadaljevala sedanjemu času in razmeram primerne dobrodelne dejavnosti, s kakršnimi se je v 18. stoletju izkazal Peter Pavel Glavar. Dr. Marta Ciraj si je po Glavarjevem zgledu zamislila ustanovo, ki bi mladim nadarjenim dijakom in študentom pomagala dokončati srednje šole oziroma študij na višjih in visokih šolah ter fakultetah, le-ti pa bi v zameno pomagali in sodelovali pri različnih občinskih projektih in akcijah. UPPG vsako leto z enkratno denarno pomočjo pomaga tudi socialno šibkim Komendčanom.

Prispevek se mi zdi primerno zaključiti z besedami, vzetimi iz knjige Komenda, Breg, Gmajnica,... (1991), ki vsaj po mojem mnenju same po sebi zajamejo ključno bistvo zgodovinskega razvoja prostovoljstva: **»Rod, ki zna ceniti svojo preteklost in zna tudi sam požrtvovalno živeti, lahko mirno zre tudi v prihodnost.«**

LITERATURA in VIRI:

- Arhiv UPPG
- Boštjančič, E., Babnik, K. (ur.). 2021. Prostovoljstvo v Sloveniji: Psihološki pogledi in raziskave. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Ciraj, Jožef (ur.). 1991. Komenda - Breg, Gmajnica, Gora, Klanec, Komenda, Komenska Dobrava, Križ, Mlaka, Moste, Nasovče, Podboršt, Potok, Suhadole, Žeje. Komenda: Glavarjeva družba.
- Ciraj, Marta (et al.). 2006. Po poteh kulturne dediščine v občini Komenda: (Breg, Gmajnica, Gora, Klanec, Komenda, Komenska Dobrava, Križ, Mlaka, Moste, Nasovče, Podboršt, Potok, Suhadole, Žeje). Komenda: Občina.
- PGD Komenda. Spletni naslov: <https://www.facebook.com/pgd.komenda> (18. 4. 2023)
- Razpotnik, Špela 2005. Peter Pavel Glavar in zgodovina šolstva na komendskem - diplomsko delo. Ljubljana: FF Oddelek za pedagogiko in andragogiko.
- Žerovnik, Marko (ur.). 2002. Občina Komenda : življenje od kamene dobe do danes. Komenda: Občina.